

Remisskrav för neuropsykiatriska utredningar

RV

Sammanfattning

Beskrivning av ärendet

Neuropsykiatrisk utredning utgör ett delmoment i en vårdkedja som inleds med en bedömning av patientens symtom. I vissa fall går man vidare med en fördjupad bedömning som leder till diagnos som i sin tur ligger till grund för behandlingsinsatser så som läkemedelsbehandling, intyg, arbetsterapi samt olika föräldrautbildningar. På många håll i landet har utredningsdelen utgjort en flaskhals i vårdkedjan som medfört att köer uppstått. Flera regioner har därför upphandlat neuropsykiatriska utredningar enligt lagen om offentlig upphandling, LOU (2016:1145), för att komplettera den egna verksamheten med fler utredningar.

Flertalet regioner har utformat avtalen så att utredning aktualiseras hos det upphandlade företaget genom remiss från specialistpsykiatri, både vuxenpsykiatri och barn- och ungdomspsykiatri. Efter utredning och diagnos återgår patienten till specialistpsykiatri för fortsatta insatser efter utredning. Ett par regioner har istället upphandlat neuropsykiatriska utredningar som en fristående vårdtjänst utan remisskrav. Det betyder i praktiken att befolkningen utifrån en egen bedömning kan söka och få en neuropsykiatrisk utredning utförd hos de upphandlade företagen. Det innebär också att det varken behöver finnas någon specialistbedömning av patientens symtom innan patienten söker neuropsykiatrisk utredning eller att det finns någon sjukvårdsverksamhet som är mottagare av utredningsresultatet och ansvarar för fortsatta insatser.

I Region Västmanlands psykiatriska verksamheter, det vill säga både Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och Vuxenpsykiatri, finns ett ökande problem med inflöde av patienter som fått neuropsykiatrisk utredning utan initial specialistbedömning av patientens symtom och behov. Detta leder till en försämrad vårdkvalitet för patienten och även en ekonomisk kostnad för respektive klinik som kliniken inte kan påverka.

För att öka patientsäkerheten och säkra att den neuropsykiatriska utredningen ingår i en vårdkedja föreslås att remisskrav införs för neuropsykiatriska utredningar.

Ett sådant remisskrav finns i en del regioner i Sverige, till exempel Stockholms Läns Landsting och Region Gävleborg.

Behovet av neuropsykiatriska utredningar har ökat de senaste åren. BUP Västmanland har upphandlat ett antal privata företag som har gjort utredningar på beställning med tydliga frågeställningar efter bedömning på BUP. Under senaste året har flera privata aktörer etablerat sig i Västerås. Dessa har haft en mycket aktiv marknadsföring både mot befolkningen och mot skolläda. Konsekvensen av detta har varit att det har strömmat in en rad utredda patienter med begäran om medicinering och andra insatser efter avslutad utredning. I flertalet fall har inte dessa patienter varit föremål för bedömning på BUP. I andra fall har behandling/utredning varit pågående på BUP.

Med ett remisskrav kan kvaliteten i utredningarna säkerställas genom att remisser bara skickas till externa vårdgivare som har avtal med samma kvalitetskrav som finns inom Region Västmanland. Detta leder till att alla patienter som utreds på bekostnad

av Region Västmanland blir av jämförbar kvalitet oavsett vem som utför den. Detta leder till en mer jämlik vård.

Det är av största vikt att lyfta fram och betona att diagnos och rätt utredning/insats kan försenas om patienten inte fått en initial medicinsk bedömning av sina symptom. Har patienten själv bedömt behov av utredning finns en stor risk att missa viktiga symptom som kan leda till försenad eller utebliven diagnos med risk för sämre vårdkvalitet.

Genom remisskrav för utredning hos externa vårdgivare säkerställs att patienten alltid först får en initial medicinsk bedömning.

Invånarperspektiv

Remisskravet påverkar inte invånarnas möjlighet att själva söka till specialistpsykiatri. Inom specialistpsykiatri ingår utredning som en naturlig del i en vårdkedja där man bedömt att behovet av utredning finns. Detsamma gäller att det inte blir någon förändring i möjligheten att söka sig till första linjens psykiatri, det vill säga primärvården.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska konsekvenser och finansiering

Införande av remisskrav ger verksamheten kontroll över kostnaderna för utredningar. Det finns ett stort behov att minska antalet externa utredningar utanför avtal eftersom utredningar som inte ingår i regionens ramavtalsupphandling kostar dubbelt så mycket som upphandlade utredningar. Ett exempel är att i flera fall har utredning påbörjats på BUP, men patienten har sedan valt att söka sig till privat, ej upphandlad, aktör för utredning för att sen återkomma till BUP med läkemedelsbehov och uppföljning. Det har förekommit genomförda utredningar där BUP ställt sig tveksam till att påbörja läkemedelsbehandling och även ifrågasatt diagnosen då utredning ej kompletterats med begåvningsbedömning. Detta innebär att det kan finnas ett behov av att göra om utredningen. I vissa fall ifrågasätter BUP även bedömningsgrunden till att starta utredning. Det finns en risk att patientsäkerheten försämras då inte rätt patienter prioriteras. Det är av stor vikt att de patienter som blir utredda ingår i en vårdkedja där man har en tydlig vårdplan för behandling och uppföljning, detta för att kunna arbeta efter Socialstyrelsens Nationella Riktlinjer som finns inom området. Sammantaget innebär förslaget en klart förbättrad patientsäkerhet.

Miljökonsekvenser

Ärendet innebär inga miljökonsekvenser i nuläget.

Uppföljning

Uppföljning sker samband med delårsrapport 1.